

Vergaderjaar 2020–2021

24 170

Gehandicaptenbeleid

Nr. 238

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 november 2020

De Tweede Kamer heeft in diverse debatten aandacht gevraagd voor mensen met een beperking in Caribisch Nederland. Het Ministerie van VWS ondersteunt de BES-eilanden bij de uitvoering van het VN-verdrag handicap. Ik heb in overleg met de eilanden gekozen voor een getrapte aanpak, waarin eerst de problemen in de praktijk worden opgepakt, voordat eventuele wijzigingen in wet- en regelgeving in beeld komen. In reactie op de motie van het lid Van der Graaf c.s.¹ informeer ik u over de uitvoering van het VN-verdrag in Caribisch Nederland. Hiermee wordt tevens voldaan aan de toezegging aan de leden Van der Graaf² en Van den Berg³.

De schaal van de eilanden en de lokale omstandigheden vereisen een geheel andere aanpak dan in Europees Nederland. In Caribisch Nederland is er bijvoorbeeld geen openbaar vervoer, maar is ook het aantal mensen met speciale vervoersbehoeften klein. Dit rechtvaardigt een meer individuele aanpak. Deze individuele aanpak zorgt ervoor dat mensen met een beperking zo goed mogelijk geholpen kunnen worden op de verschillende terreinen waarop zij mogelijk belemmeringen ervaren.

Het Ministerie van VWS biedt ondersteuning en stelt middelen beschikbaar aan de openbare lichamen. Er vindt regelmatig overleg plaats met het lokale bestuur van de drie eilanden. Op Bonaire zijn acties in het kader van het verdrag sinds dit voorjaar opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst tussen het openbaar lichaam van Bonaire (OLB) en het Ministerie van VWS. De lokale overheden zien het belang van het verdrag, maar kampen met beperkte capaciteit om dit uit te voeren. Zij moeten

¹ Kamerstuk 35 300 IV, nr. 30

² Notaoverleg Sociaal minimum en Kinderrechten, 17 juni 2020 (Kamerstuk 35 300 IV, nr. 66)

³ Plenair debat VN-verdrag rechten van personen met een handicap, 19 december 2019 (Handelingen II 2019/20, nr. 39, item 4)

daardoor prioriteiten stellen. Vanwege COVID-19 heeft de uitvoering afgelopen jaar vertraging opgelopen.

Desondanks zijn er op de eilanden bescheiden stappen gezet. Op Bonaire is er een Platform Inclusie opgericht, bestaande uit verschillende zorgpartijen die zorg en ondersteuning bieden aan mensen met een beperking. Op Sint Eustatius is een inventarisatie gemaakt van de omvang van de groep inwoners met een handicap en de behoeften die zij hebben. Op basis hiervan is het openbaar lichaam bezig met de opzet van een verbeterplan. Op Saba wordt vooral op individueel niveau bekeken hoe de zelfstandigheid en participatie van een aantal mensen verbeterd kan worden, zoals van een rolstoelafhankelijke inwoner. In deze brief zal ik per thema toelichten welke voortgang er is geboekt.

Zelfstandig wonen en toegankelijke voorzieningen

Op alle drie de eilanden zijn er stappen gezet om ervoor te zorgen dat mensen met een beperking langer veilig en zelfstandig kunnen wonen. Op Bonaire zijn er ongeveer 30 huizen van rolstoelafhankelijke bewoners toegankelijk gemaakt door de aanleg van paden, rolstoeldrempels en vloeren. Komende tijd zal het OLB nog eens 40 huizen aanpassen. Verder zijn er aanpassingen gedaan in de gebouwen van het voortgezet onderwijs, op het vliegveld en bij het raadshuis om de toegankelijkheid van deze locaties te vergroten. Inmiddels zijn er op Sint Eustatius vijf aanleunwoningen gerealiseerd en liggen er plannen om nog vijf aanleunwoningen bij te bouwen. Daarnaast heeft de technische dienst van het gezondheidscentrum kleine woningaanpassingen gerealiseerd. Er wordt nog nader onderzoek gedaan of ook een aantal mensen met een verstandelijke beperking (met begeleiding) zelfstandiger kan gaan wonen. Tenslotte zijn er ook op Saba door het openbaar lichaam en het gezondheidscentrum woningaanpassingen gedaan.

Toegankelijke sport en recreatiefaciliteiten

Om de toegankelijkheid van sport- en recreatiefaciliteiten voor mensen met een beperking te verbeteren zijn er verschillende acties ondernomen. Op Sint Eustatius voert de sportstichting (SSFF) een *special needs program* uit voor kinderen met een mentale, sociale en/of fysieke beperking. Ze doen dit samen met het Expertisecentrum Onderwijszorg (ECE). De eerste 11 kinderen hebben dit programma afgerond. Hiermee hebben zij handvaten gekregen, zowel sociaal als fysiek, waardoor zij beter mee kunnen doen aan reguliere activiteiten. SSFF en ECE zijn in gesprek om begin 2021 met een nieuwe groep kinderen te starten. De sportstichting zal ook activiteiten opzetten voor de dagopvang voor ouderen en het verpleeghuis. Op Bonaire zal het OLB komende tijd onder andere investeren in de toegankelijkheid van stranden voor rolstoelafhankelijke personen en het aanbieden van toegankelijke sportactiviteiten. Verder investeert het Ministerie van VWS, in het kader van het sport en preventie akkoord Caribisch Nederland, in het opknappen en aanleggen van Cruyff Courts op de eilanden. Deze faciliteiten zullen ook toegankelijk zijn voor mensen met een beperking. Het Cruyff Court op Sint Eustatius is inmiddels opgeknapt. Op Bonaire komen er 2 nieuwe Cruyff Courts. Daarnaast laat het Ministerie van VWS een haalbaarheidsonderzoek uitvoeren naar een publiek zwembad op Bonaire.

In dit onderzoek zijn mensen met een beperking als doelgroep meegenomen. Indien de realisatie van het zwembad haalbaar is, dan zal het zwembad voor deze doelgroep toegankelijk zijn.

Passend onderwijs

Het is van belang dat kinderen met een beperking goede toegang hebben tot onderwijs en een aanbod krijgen dat bij hen past. Op de BES eilanden worden er stappen gezet om meer specialistische voorzieningen te realiseren voor leerlingen met een zware, complexe of multidimensionale zorgbehoefte. Het Ministerie van OCW werkt samen met het Ministerie van VWS en de openbare lichamen om dit te realiseren. De Minister van Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media heeft u door een kamerbrief hierover geïnformeerd⁴.

Ook in de kinderopvang en naschoolse opvang zal de opvang van kinderen met een beperking verbeterd worden. In het programma BES(t) 4 kids werken de openbare lichamen en de Ministeries van SZW, OCW, BZK en VWS toe naar een stelsel van kwalitatief goede, veilige, betaalbare kinderopvang en buitenschoolse voorzieningen voor alle kinderen in Caribisch Nederland.⁵ Onderdeel van dat stelsel zal ook een integrale zorgstructuur zijn voor kinderen in de kinderopvang of naschoolse opvang met een beperking en een zorg- of ondersteuningsbehoefte. Met de inrichting van deze zorgstructuur is een aanvang gemaakt. Dit zal in 2021 verder uitgewerkt worden.

Arbeidsparticipatie

Op de drie eilanden worden er bovendien instrumenten en trajecten ingezet om de arbeidsparticipatie van mensen met een beperking te bevorderen. Instrumenten en trajecten hiervoor zijn deels met ondersteuning vanuit het Ministerie van SZW ontwikkeld, onder meer in het kader van een samenwerking (twinning) tussen de gemeente Leiden en de openbare lichamen. Voorbeelden van faciliteiten gericht op de arbeidsparticipatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zijn de beschutte werkplekken bij Stichting Krusada ondersteund door het openbaar lichaam op Bonaire en het traject «Three steps to Work» van het Openbaar Lichaam Saba. Op Sint Eustatius gaat daarnaast binnenkort een pilot van start waarbij personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, onder meer vanwege een handicap, met behulp van loonkosten-subsidie en ondersteuning door een jobcoach, bij reguliere werkgevers aan de slag zullen gaan.

Ten slotte zal het Ministerie van VWS samen met het Ministerie van SZW een kleinschalige verkenninglaten uitvoeren naar de op Bonaire aanwezige voorzieningen voor arbeidsmatige dagbesteding en beschermt werk. Dit met als doel om met het OLB in gesprek te gaan over de samenwerking en synergie tussen bestaande initiatieven.

Aruba, Curaçao en St. Maarten

Het VN-verdrag is niet geratificeerd door de andere landen van het Koninkrijk (Aruba, Curaçao en St. Maarten). De implementatie van het VN-verdrag is een autonome verantwoordelijkheid van de landen zelf.

⁴ Kamerstuk 35 300 VIII, nr. 208

⁵ Kamerstuk 31 322, nr. 411

De parlementen van de landen moeten hun regeringen controleren op de voortgang. Ook hier zien we dat de wil er is, maar dat de voortgang hierop tijd kost, omdat andere vraagstukken prioriteit hebben en COVID-19 van invloed is op de stappen die er op dit moment gezet kunnen worden.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
P. Blokhuis